

Rozjímání
s papežem
Františkem

doba postní
a velikonoční 2024

Popeleční středa

Pokrytci neumějí plakat a nestojí o dar slz

Jako Boží lid začínáme postní dobu, tedy období, ve kterém se snažíme těsněji spojit s Pánem Ježíšem Kristem, abychom měli účast na tajemství jeho umučení a vzkříšení. Dnešní liturgie nám nabízí nejprve úryvek z proroka Joela, kterého Bůh poslal, aby volal lid k pokání a obrácení po invazi kobylek, které devastovaly Judsko. Jedině Pán může zachránit od této pohromy, a proto je třeba vzývat jej modlitbami a posty spolu s vyznáním vlastních hříchů. Prorok naléhá na vnitřní obrácení: „Obratťe se ke mně celým svým srdcem.“ (Jl 2,12) Vrátit se k Pánu „celým svým srdcem“ znamená vydat se na cestu nikoli plytkého a prozatímního, nýbrž duchovního obrácení, které se týká nejniternějšího místa naší osoby. Srdce je totiž sídlem našeho cítění, středem zrání našich rozhodnutí a našich postojů.

„Obrácení k Bohu celým srdcem“ se netýká pouze jednotlivců, nýbrž celého společenství; toto svolání je určeno všem: „Svolejte lid, zasvěťte obec, sezvete starce, shromážděte děti i kojence; ženich ať vyjde ze svého pokoje, nevěsta ze své ložnice.“ (Jl 2,16) Prorok se zvláště pozastavuje nad modlitbou kněží a poznamenává, že má být provázena slzami. Bude užitečné pro všechny, ale zvláště pro nás kněze požádat na začátku postní doby o dar slz, aby naše modlitba a naše obrácení bylo autentičtější a bez přetvářky. Prospěje nám, položíme-li si otázku: „Pláči? Pláče papež? Kardinálové? Biskupové? Řeholníci a řeholnice? Pláčou kněží? Je pláč v našich v modlitbách?“

Právě to je poselstvím dnešního evangelia. V úryvku z Matouše Ježíš vysvětluje tři skutky zbožnosti stanovené mojíšským zákonem: almužnu, modlitbu a půst. Rozlišuje zevnější skutek od vnitřního pláče, který vychází ze srdce. V průběhu dějin byly tyto předpisy otupeny rží vnějšího formalismu, ba dokonce se staly znamením sociální nadřazenosti. Ježíš upozorňuje na pokušení, které je těmto třem skutkům společné a které lze shrnout právě slovem pokrytectví, jež třikrát opakuje: „Dejte si pozor, abyste nekonalí dobré skutky okázale před lidmi, když tedy dáváš almužnu, nevytrubuj před sebou, jak to dělají pokrytci, a když se modlíte, nebudte jako pokrytci, ti se rádi stavějí k modlitbě v synagogách a na rozích ulic, aby je lidé viděli, a když se postíte, nedělejte ztrápený obličej jako pokrytci.“ (Mt 6,1.2.5.16) Vězte bratři, že pokrytci neumějí plakat, zapomněli, jak se pláče, a nežádají o dar slz.

Když děláme nějaký dobrý skutek, téměř instinktivně se v nás rodí touha, abychom pro tento skutek byli váženi a obdivováni a dosáhli tak zadostiučinění. Ježíš nás vybízí, abychom tyto skutky konali bez jakékoli okázalosti a důvěřovali výhradně v odměnu Otce, „který vidí i to, co je skryté“. (Mt 6,4.5.18)

Pán nikdy neochabuje v milosrdenství vůči nám, chce nám znovu nabídnout svoje odpuštění, které všichni potřebujeme, a zve nás, abychom se k němu vrátili s novým srdcem, očištěným od zla, očištěným slzami, a měli účast na jeho radosti. Jak toto pozvání přijmout? Naznačuje to svatý Pavel v dnešním druhém čtení: „Kristovým jménem vyzýváme: smiřte se s Bohem.“ (2Kor 5,20) Snaha o obrácení není pouhým lidským skutkem, spočívá v tom, že se necháme smířit. Smíření mezi námi a Bohem je možné díky milosrdenství Otce, který z lásky k nám neváhal obětovat svého jednorozeného Syna. S Tím, který byl spravedlivý a bez hříchu, jednal Bůh kvůli nám jako s největším hříšníkem (2Kor 5,21), když byl na kříži obtížen našimi hříchy. Tak nás vykoupil a ospravedlnil před Bohem. „V něm“ se můžeme stát spravedlivými, v něm se můžeme změnit, pokud přijmeme milost Boží a nepropásneme tuto „dobu příhodnou“ (2Kor 6,2). Zastavme se prosím, zastavme se a nechejme se smířit s Bohem.

S tímto vědomím začněme v důvěře a radosti postní dobu. Matka Maria Neposkvrněná hříchem kéž je nám oporou v našem duchovním boji proti hříchu a provází nás v této příhodné době, abychom mohli společně zpívat ve vítězném jásotu o Velikonocích. A jako znamení, že se chceme nechat smířit s Bohem, se slzami, které zůstanou ve skrytu, nyní veřejně přijmeme na čelo znamení popelce. Celebrant pronáší slova: „Pamatuj, že jsi prach a v prach se navrátíš“ (srv. Gn 3,19) anebo Ježíšovu výzvu: „Čiňte pokání a věřte evangeliu.“ (srv. Mk 1,15) Obě formulace odkazují na pravdu o lidském životě: jsme omezené bytosti, hříšníci, kteří neustále potřebují pokání a obrácení. Jak důležité je uslyšet a přijmout tento odkaz v dnešní době! Výzva k obrácení je pak podobně jako u ztraceného syna z podobenství podnětem k návratu do náruče Boha, jemnocitného a milosrdného Otce, k pláči v jeho náruči, k důvěře v něho a k odevzdání se mu.

(Homilie papeže Františka při liturgii Popeleční středy, 18.2.2015)

1. neděle postní

Bez znalosti Písma nedokážeme čelit úkladům zlého

Minulou středu začala liturgií popelce postní doba a dnes je první neděle tohoto liturgického období odkazujícího na čtyřicet dnů, které Ježíš po křtu v Jordánu prožil na poušti. Svatý Marek v dnešním evangeliu píše: „Duch vyvedl Ježíše na poušť. Byl na poušti čtyřicet dní a byl pokoušen od satana, žil tam mezi divokými zvířaty a andělé mu sloužili.“ (Mk 1,12–13) Těmito suchými slovy popisuje evangelista zkoušku, kterou dobrovolně podstoupil Ježíš před zahájením svého mesiášského poslání. Z této zkoušky vychází Pán vítězně, připraven hlásat evangelium Božího království. Během oněch čtyřiceti dnů Ježíš svým tělem čelil satanovi, demaskoval jeho pokušení a přemohl jej. A v Ježíši jsme zvítězili všichni. Je však na nás, abychom toto vítězství chránili ve svém všedním životě.

Církev nám na začátku postní doby připomíná toto tajemství, které stanoví perspektivu a smysl této doby, která je dobou duchovního boje – v pústu je třeba bojovat – proti duchu zla (srv. Vstupní modlitba na Popeleční středu). Jdeme pouští postní doby s pohledem upřeným k Velikonocům, které jsou definitivním vítězstvím Ježíše nad Zlem, hříchem a smrtí. Takový je smysl této první postní neděle, totiž vydat se rozhodně Ježíšovou cestou, která vede k životu. Hledět na Ježíše, na to, co vykonal, a jít spolu s ním.

Tato Ježíšova cesta vede pouští. Poušť je místem, kde lze naslouchat hlasu Božímu a hlasu pokušitele. V povyku a zmatku to nelze; jsou slyšet jen povrchní hlasy. Na poušti můžeme sestoupit do nitra, kde jde opravdu o náš úděl, život nebo smrt. Jak uslyšíme Boží hlas? Uslyšíme jej v jeho Slovu. Proto je důležité znát Písmo, protože jinak nebudeme s to čelit úkladům zlého. A tady bych rád znovu opakoval radu, abyste denně četli evangelium, rozjímali o něm trochu – deset minut – a nosili jej stále s sebou. Poušť postní doby nám pomáhá odmítat zesvětštění a bůžky, pomáhá nám přijímat odvážná rozhodnutí podle evangelia a posilovat solidaritu s bratřími.

Vstupme tedy na tuto poušť beze strachu, protože nejsme sami, jsme s Ježíšem, s Otcem a s Duchem Svatým. Ba dokonce právě Duch Svatý nás – stejně jako Ježíše – vede postní dobou, tentýž Duch, který sestoupil na Ježíše a který nám byl dán ve křtu. Postní doba je proto příhodný čas, který nás nabádá, abychom si stále více uvědomovali, co v nás způsobil a může způsobit Duch Svatý obdrženy ve křtu. Na konci postní doby při Velikonoční vigílii tak budeme moci s větším uvědoměním obnovit svoji křestní smlouvu a sliby, které z ní plynou.

Panna Maria, vzor poddajnosti Duchu Svatému, kéž nám pomáhá nechat se od něho vést, neboť On každého z nás činí „novým stvořením“.

(Promluva před modlitbou Anděl Páně, 22.2.2015)

2. neděle postní

Láska proměňuje všechno

Minulou neděli nám liturgie prezentovala Ježíše satanem pokoušeného na poušti, ale vítězího nad pokušením. Ve světle tohoto evangelia jsme si znovu uvědomili svoji situaci hříšníků, ale také vítězství nad zlem nabídnuté těm, kdo se ubírají cestou obrácení a jako Ježíš chtějí plnit Otcovu vůli. Tuto druhou neděli postní nám církev ukazuje cíl tohoto úsilí o obrácení, totiž účast na Kristově slávě, která září na tváři poslušného Služebníka, zabitého a vzkříšeného pro nás.

Evangelium podává událost Proměnění, která se řadí k vrcholu Ježíšova veřejného působení. Ježíš je na cestě do Jeruzaléma, kde se naplní proroctví o Božím Služebníku a dokoná se jeho výkupná oběť. Zástupy nerozuměly a v představě Mesiáše odporující jejich pozemským očekáváním jej opustily. Myslely si totiž, že Mesiáš bude osvoboditelem z římského područí, osvoboditelem vlasti. Ježíšova perspektiva se jim nelíbila a opouští ho. Také apoštolové nechápou slova, jimiž Ježíš oznamuje vyústění svého poslání v oslaveném utrpení. Nechápu! Ježíš se tedy rozhodne ukázat Petrovi, Jakubovi a Janovi předzvěst svojí slávy, která jej očekává po vzkříšení, aby je utvrdil ve víře a povzbudil je k následování na cestě zkoušky, na cestě kříže. Na vrcholu jedné hory, pohroužen do modlitby, se před nimi promění, jeho tvář a celá postava se zaskví zářivým světlem. Tři učedníci jsou zděšeni, zastíní je oblak a shůry zazní stejně jako při křtu v Jordánu hlas Otce: „To je můj milovaný Syn, toho poslouvejte!“ (Mk 9,7) Ježíš je Syn učiněný Služebníkem, poslaný do světa, aby skrze kříž uskutečnil plán spásy a všechny nás spasil. Jeho plné přilnutí k Otcově vůli způsobuje, že jeho lidství vyzařuje slávu Boha, který je láska.

Ježíš se zjevuje jako dokonalý obraz Otce, zář jeho slávy. Je dovršením zjevení, a proto se vedle něho objevují Mojžíš a Eliáš, kteří představují Zákon a Proroky, a naznačují tak, že všechno končí a začíná Ježíšem, v jeho umučení a slávě.

Vzkaz učedníkům i nám zní: „Toho poslouvejte!“ Poslouvejte Ježíše. On je Spasitel: následujte jej. Naslouchání Kristu totiž vede k přijetí logiky jeho velikonočního tajemství a k vydání se na cestu spolu s ním, abychom ze svého života učinili dar lásky druhým v chápavé poslušnosti k Boží vůli, s odstupem od světských věcí a s vnitřní svobodou. Jinými slovy je třeba, abychom byli připraveni „ztratit svůj život“ (Mk 8,35), darovat jej, aby všichni lidé byli spaseni. Tak se setkáme ve věčné blaženosti. Ježíšova cesta nás vždycky vede k blaženosti, nezapomínejte na to! Ježíš nás vždycky vede k blaženosti. Vždycky tam bude kříž, zkoušky, ale nakonec nás vždycky dovede k blaženosti. Ježíš neklame, slíbil nám blaženost a daruje nám ji, pokud půjdeme jeho cestami.

Spolu s Petrem, Jakubem a Janem vystupme dnes také my na horu Proměnění, setrvejme v kontemplaci Ježíšovy tváře, abychom přijali jeho poselství, tlumočili je

svým životem a mohli být rovněž proměněni Láskou. Láska je totiž schopna proměnit všechno. Láska proměňuje všechno! Věříte tomu? Kéž nás na této cestě provází Panna Maria, kterou nyní vzývejme modlitbou Anděl Páně.

(Promluva před modlitbou Anděl Páně, 1.3.2015)

3. neděle postní

Ježíšovými důtkami na nás je Jeho milosrdenství

Dnešní evangelium (*Jan 2,13–25*) nám podává epizodu vyhnání prodavačů z chrámu. Ježíš „si udělal z provazů důtky, vyhnal všecky z chrámu i s ovceři a býčky“ (*Jan 2,15*) a peníze rozházel. Toto gesto vzbudilo mezi lidmi a učedníky velký dojem. Bylo to evidentně prorocké gesto, takže se Ježíše někteří přítomní zeptali: „Jakým znamením nám dokážeš, že tohle smíš dělat?“ (*Jan 2,18*) Kým jsi, abys dělal tyto věci? Ukaž nám znamení, že máš pravomoc k takovému jednání. Hledali božské znamení, zázrak, který by dal Ježíšovi kredit jakožto Božímu vyslanci. A On jim odpověděl: „Zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej zase postavím!“ (*Jan 2,19*) Řekli mu: „Tento chrám se stavěl šestačtyřicet let – a ty že bys ho zase postavil ve třech dnech?“ (*Jan 2,20*) Nepochopili, že Pán mluvil o živém chrámu svého těla, které mělo být smrtí na kříži zničeno, ale třetího dne vzkříšeno. Proto mluvil o třech dnech. „Teprve až byl vzkříšen z mrtvých – poznamenává evangelista – uvědomili si jeho učedníci, co tím chtěl říci, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš řekl.“ (*Jan 2,22*)

A skutečně, toto Ježíšovo prorocké gesto a sdělení lze plně chápat teprve ve světle jeho Paschy. Podle evangelisty Jana zde máme první zvěst o smrti a vzkříšení Krista. Jeho tělo zničené na kříži násilím hříchu, stane se ve Zmrtvýchvstání místem všeobecné schůzky Boha s lidmi. Právě vzkříšený Kristus je místem všeobecné schůzky Boha se všemi lidmi. Jeho lidství je proto opravdovým chrámem, kde se Bůh zjevuje, promlouvá a dává se potkat. A praví ctitelé Boha nejsou strážci materiálního chrámu, držitelé náboženské moci nebo vědění, nýbrž ti, kdo se klaní Bohu „v duchu a v pravdě“. (*Jan 4,23*)

V tomto postním čase se připravujeme na slavení Velikonoc, kdy obnovíme svoje křestní sliby. Putujme světem jako Ježíš a čiňme z celého svého života znamení jeho lásky k našim bratřím, zejména těm nejslabším a nejchudším, stavějme svým životem Bohu chrám. Tak umožníme, aby jej potkali mnozí lidé, které na naší cestě potkáme. Pokud budeme svědky tohoto živého Krista, mnoho lidí se v nás, v našem svědectví setká s Ježíšem. Ptejme se však každý sám sebe: cítí se Pán opravdu v mém životě jako doma? Dovolíme mu, aby vyčistil naše srdce a vyhnal idoly, tedy ony postoje chamtivosti, žárlivosti, zesvětštění, závisti, nenávisti a návyku mluvit špatně o druhých? Dovolím mu, aby odstranil všechny postoje proti Bohu, proti bližnímu a proti nám samým, jak jsme slyšeli v dnešním prvním čtení? Každý si může mlčky odpovědět ve svém srdci: Dovolím, aby Ježíš vyčistil trochu moje srdce? – Někdo může říci: „Ale, otče, já mám strach, že mne bude bít.“ Ježíš však nikdy nebije. Ježíš koná očistu něžně, milosrdně a laskavě. Milosrdenství je způsob, kterým provádí očistu. Nechme každý z nás vstoupit Pána s jeho milosrdenstvím, nikoli s důtkami,

nýbrž s milosrdenstvím, aby očistil naše srdce. Ježíšovými důtkami na nás je jeho milosrdenství. Otevřeme mu dveře, aby udělal trochu pořádek.

Každá eucharistie, kterou s vírou slavíme, nám umožňuje růst jako živý Pánův chrám ve společenství s jeho ukřižovaným a vzkříšeným Tělem. Ježíš ví, co je v každém z nás, a zná i naše nejvroucnější přání, totiž aby v nás přebýval On, pouze On. Nechme jej vstoupit do svého života, do své rodiny, do svých srdcí. Nejsvětější Maria, privilegovaný příbytek Božího Syna, ať nás provází a podporuje v této postní době, abychom mohli objevit nádheru setkání s Kristem, který Jediný nás osvobozuje a zachraňuje.

(Promluva před modlitbou Anděl Páně, 8.3.2015)

4. neděle postní

Kristův kříž je nejvyšším důkazem Boží lásky k nám

Dnešní evangelium nám opět podává slova, která Ježíš řekl Nikodémovi: „Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna.“ (*Jan 3,16*) Nasloucháme těmto slovům, obracíme pohled svého srdce k Ukřižovanému Ježíši a ve svém nitru vnímáme, že nás Bůh miluje, má nás doopravdy a velmi mnoho rád! Toto nejjednodušší vyjádření shrnuje celé evangelium, veškerou víru a celou teologii: Bůh nás miluje nezištnou a bezmeznou láskou.

Tak nás miluje Bůh a tuto lásku dokazuje především ve stvoření, jak praví liturgie ve čtvrté eucharistické modlitbě: „Všechno jsi stvořil a naplňuješ svým požehnáním, a všem dáváš své světlo a radost.“ Na počátku světa je pouze svobodná a nezištná láska Otce. Svatý Irenej, světec prvních staletí napsal: „Bůh nestvořil Adama, protože člověka potřeboval, ale aby měl koho zahrnovat dobrodiním.“ (*Adversus haereses*, IV, 14, 1) Tak je to, láska Boha je taková.

Čtvrtá eucharistická modlitba pokračuje: „A když ti člověk odepřel poslušnost a ztratil tvé přátelství, tys ho nenechal napospas smrti. Slitovával ses nad lidmi a pomáhal jim, aby tě hledali a nacházeli.“ Přišel se svým milosrdenstvím. Jako ve stvoření, tak i následujících etapách dějin spásy vystupuje nezištnost lásky Boží: Pán vybral svůj lid ne proto, že by to zasluhoval, ale proto, že je nejmenší mezi národy, jak řekl. A když se „naplnil čas“, přestože lidé častokrát tuto smlouvu porušili, Bůh místo aby je opustil, uzavřel s nimi nový svazek v Ježíšově krvi – novou a věčnou smlouvu – spojení, které nikdo nebude moci zlomit.

Svatý Pavel nám připomíná: „Nekonečně milosrdný Bůh – nikdy nezapomeňme, že je nekonečně milosrdný – nás miloval svou velikou láskou, a když jsme byli mrtví pro své hříchy, přivedl nás k životu zároveň s Kristem.“ (*Ef 2,4*) Kristův kříž je nejvyšším důkazem milosrdenství a lásky Boha k nám: Ježíš nás miloval „až do krajnosti“ (*Jan 13,1*), to znamená nejenom do posledního okamžiku svého pozemského života, nýbrž do krajnosti lásky. Ve stvoření nám Otec podal důkaz svojí nezměrné lásky tím, že nám dal život; v utrpení a smrti svého Syna nám dal důkaz nad všechny důkazy: přišel trpět a zemřít pro nás. Tak obrovské je milosrdenství Boha: miluje nás a odpouští nám. Bůh odpouští všechno a vždycky.

Maria, která je Matkou milosrdenství, ať nám do srdce vloží jistotu, že jsme Bohem milováni. Je nám nablízku v těžkostech a daruje nám smýšlení svého Syna, abychom v této postní době dosáhli zkušenosti odpuštění, přijetí a lásky.

(Promluva před modlitbou Anděl Páně, 15.3.2015)

5. neděle postní

Hodina Kříže, nejtemnější v dějinách, je zdrojem spásy

Tuto pátou neděli postní evangelista Jan přitahuje naši pozornost jednou kuriozitou, když uvádí, že někteří „Řekové“, kteří přijímali židovskou víru, přišli na svátek Paschy do Jeruzaléma a obrátili se na apoštola Filipa s prosbou: „Rádi bychom viděli Ježíše.“ (Jan 12,21) Ve svatém městě, kam se Ježíš naposledy ubíral, bylo mnoho lidí. Jsou tu malí a prostí, kteří velkolepě vítají proroka z Nazaretu, ve kterém uznávají Pánova Posla. Jsou tu velekněží a starší, kteří ho chtějí odstranit, protože Ježíše považují za nebezpečného heretika. A jsou zde také lidé, kteří jsou podobně jako oni Řekové zvědaví, rádi by jej viděli a dověděli se více o něm a jeho činech, z nichž ten poslední, tedy vzkříšení Lazara, vyvolal velký rozruch.

„Rádi bychom viděli Ježíše“ – tato slova stejně jako mnohá jiná v evangeliích překračují tuto ojedinělou epizodu a vyjadřují něco obecného, zjevují touhu, která prostupuje epochy i kultury, touhu, která se vyskytuje v srdci mnoha lidí, kteří slyšeli o Kristu, ale dosud se s ním neseťkali. „Přál bych si vidět Ježíše“ – tak to vnímá srdce těchto lidí.

Nepřímo a prorocky odpověděl Ježíš na prosbu, aby jej mohli vidět, a pronáší předpověď vyjevující jeho totožnost a ukazující cestu vedoucí k jeho opravdovému poznání: „Přišla hodina, kdy Syn člověka bude oslaven.“ (Jan 12,23) Je to hodina Kříže! Je to hodina porážky Satana, knížete zla, a hodina definitivního triumfu milosrdné lásky Boží. Kristus prohlašuje, že bude „vyvýšen ze země“ (Jan 12,32). Tento výraz má dvojitý význam: „vyvýšen“ jakožto ukřížován, a „vyvýšen“ jakožto povznesen Otcem ve Vzkříšení, aby všechny potáhl k sobě a smířil lidi s Bohem a mezi sebou. Hodina Kříže je nejtemnější v dějinách, a je také zdrojem spásy těch, kdo v Krista věří.

Ježíš dále prorokuje svoji nadcházející Paschu za použití jednoduchého a podmanivého obrazu „pšeničného zrna“ (Jan 12,24), které padá do země, odumírá a tak přináší užitek. V tomto obraze nacházíme další aspekt Kristova Kříže, tedy plodnost. Kristův Kříž je plodný. Ježíšova smrt je totiž nevyčerpatelným zdrojem nového života, protože v sobě nese obrodnou sílu Boží lásky. Ponoření do této lásky křtem se křesťané mohou stát „pšeničným zrnem“ a přinášet hojný užitek, pokud jako Ježíš „ztratí svůj život“ z lásky k Bohu a bratřím (srv. Jan 12,25).

Proto těm, kdo také dnes „chtějí vidět Ježíše“ a hledají tvář Boha; těm, kdo jako malí přijali katechezi, a potom ji neprohloubili a možná ztratili víru; těm, kdo se ještě osobně s Ježíšem neseťkali – všem těmto lidem můžeme nabízet tři věci: evangelium, kříž a svědectví naší víry, prosté, ale upřímné. V evangeliu se můžeme setkat s Ježíšem, naslouchat mu a poznat jej. Kříž je znamením lásky Ježíše, který dal sebe sama za nás. A potom víra, která se projevuje jednoduchými gesty bratrské

lásky, zejména však živou spojitostí mezi tím, co říkáme, a co žijeme, spojitostí mezi naší vírou a naším životem, našimi slovy a našimi činy. Evangelium, kříž a svědectví. Toto trojí ať nám Matka Boží pomáhá přinášet.

(Promluva před modlitbou Anděl Páně, 22.3.2015)

Květná neděle

Ponížený Bůh nepřestává udivovat

Středem této bohoslužby, jež se jeví tak radostnou, je slovo, které jsme slyšeli ve čtení z listu Filipanům: ponížil se (*Flp 2,8*). Ježíšovo ponížení. Toto slovo vyjadřuje Boží styl, a tím také styl, který má být vlastní křesťanovi: pokoru. Styl, který nás nikdy nepřestane udivovat a zarážet. Na poníženého Boha si nelze zvyknout nikdy! Ponížení je především Boží styl. Bůh se snižuje, aby putoval se svým lidem a snášel jeho nevěrnosti. Dobře je to patrné při četbě z knihy Exodus. Jak ponižující je pro Pána naslouchat všemu tomu reptání a stěžování! Směřovalo proti Mojžíšovi, ale v zásadě směřovalo proti Bohu, jejich Otci, který je vysvobodil z otroctví a provázal je na cestě pouští až do země svobody.

V tomto týdnu, Svatém týdnu, který nás přivádí k Velikonocům, půjdeme touto cestou Ježíšova ponížení. A jedinečně tak se také pro nás tento týden stane „svatým“!

Budeme vnímat pohrdání starších jeho lidu a úskoky, kterými jej chtěli přivést k pádu. Budeme svědky Jidášovy zrady, jednoho ze Dvanácti, který jej prodá za třicet stříbrných. Uvidíme Pána zatčeného a uvězněného jako zločince, opuštěného od učedníků, vlečeného před veleradu, odsouzeného na smrt, bitého a tupeného. Uslyšíme, jak jej Petr, „skála“ učedníků, třikrát zapře. Uslyšíme křik davu, navedeného představenými, aby žádal Barabášovo propuštění a jeho ukřižování. Spatříme, jak je tupen vojáky, oblečen do purpuru a korunován trním. A potom na bolestné cestě a pod křížem uslyšíme nadávky lidu a jeho předáků, kteří se vysmívají tomu, že je Králem a Božím Synem. Taková je cesta Boží, cesta pokory. Je to Ježíšova cesta, žádná jiná jeho cesta neexistuje. A neexistuje pokora bez ponížení.

Boží Syn, který touto cestou prošel, přijal podobu služebníka (srv. *Flp 2,7*). Pokora vlastně také znamená službu, znamená přenechání prostoru Bohu zřeknutím se sebe samých, „vyprázdnění“, jak praví doslova Písmo (*Flp 2,7*). Vyprázdnění sebe je největší ponížení.

Cestou, která je opakem té Kristovy, je zesvětštění. Zesvětštění nám nabízí cestu samolibosti, pýchy a úspěchu... Je to jiná cesta. Zlý ji nabízel také Ježíšovi během čtyřiceti dnů na poušti. Ježíš ji však bez váhání odmítnul. A spolu s ním, jedinečně spolu s jeho milostí a pomocí můžeme pokušení samolibosti a zesvětštění přemoci také, a to nejenom ve velkých pokušeních, ale v běžných životních okolnostech.

Pomáhá nám a utěšuje nás v tom příklad mnoha mužů a žen, kteří se mlčky a ve skrytu každodenně zřikají sebe samých, aby sloužili druhým: nemocnému příbuznému, osamělému starému člověku, postiženému, bezdomovci...

Pomysleme také na ponížení mnoha lidí, kteří jsou diskriminováni a osobně platí za to, že jednají věrně podle evangelia. Pomysleme na naše bratry a sestry, kteří jsou pronásledováni, protože jsou křesťany, mučedníky dneška – a jejich mnoho –

nezapírají Ježíše a důstojně snášejí urážky a potupy. Následují jej na jeho cestě. Můžeme opravdu mluvit o „nesmírném množství“ dnešních mučedníků (Žid 12,1). Vydejme se během tohoto týdne rázně také my na tuto cestu pokory, s velkou láskou k němu, našemu Pánu a Spasiteli. Láska nás povede a dodá nám sílu. A kde je On, budeme také my (srv. Jan 12,26).

(Homilie papeže Františka při liturgii Květné neděle, 29.3.2015)

Zelený čtvrtek

Odpočinek je také věcí Boží

„Pevně ho drží má ruka, i mé rámě ho posiluje.“ (Žl 88,22) Tak smýšlí Pán, když říká: „Nalezl jsem Davida, svého služebníka, pomazal jsem ho svým svatým olejem.“ (Žl 88,21). Tak smýšlí náš Otec pokaždé, když „najde“ kněze. A dodává: „Má věrnost a láska ho budou provázet, ve jménu mém zmohutní jeho síla... On mě bude vzývat: Ty jsi můj Otec, můj Bůh a skála mé spásy.“ (Žl 88,25.27)

Krásné je vstoupit spolu se žalmistou do této samomluvy našeho Boha. Mluví o nás, svých kněžích, ale ve skutečnosti to není samomluva, nemluví k sobě. Otec mluví k Ježíši: „Tvoji přátelé, ti, kteří tě milují, mi budou moci říkat: Ty jsi můj Otec“ (srv. Jan 14,21). Pán přemýšlí a stará se o to, jak nám pomoci, protože ví, že udělovat pomazání věřícímu lidu není snadné. Je to tvrdý úkol, který nás vyčerpává a unavuje. Zakoušíme to ve všech formách, počínaje obvyklou únavou z denní apoštolské práce přes onemocnění a smrt, až po oběť mučednictví.

Únava kněží! Víte, kolikrát jen myslím na vaši únavu? Přemýšlím a často se modlím, zvláště když jsem unaven i já. Modlím se za vás, kteří pracujete v Božím lidu, jenž vám byl svěřen; mnozí z vás jsou na dosti opuštěných a nebezpečných místech. Naše únava, draží kněží, je jako vůně kadidla, která tiše stoupá k nebi (srv. Žl 140,2; Žj 8,3–4). Naše únava jde přímo k srdci Otce.

Buďte si jisti, že Matka Boží vnímá tuto únavu a dává ihned vědět Pánu. Jako Matka umí chápat, kdy jsou její synové unaveni, a nemyslí na nic jiného. „Bud' vítán! Odpočiň si, můj synu. Potom si promluvíme... Copak nejsem já tvou matkou?“ – říká nám vždycky, když k ní přistoupíme (srv. *Evangelii gaudium*, 286). A svému Synu řekne jako v Káni Galilejské: „Už nemají víno.“ (Jan 2,3)

Stává se také, že když cítíme tíži pastorační práce, může přijít pokušení odpočívat jakkoli, jako by odpočinek nebyl věcí Boží. Neupadněme do tohoto pokušení. Cenná je naše námaha v očích Ježíše, který nás přijímá a pozvedá: „Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.“ (Mt 11,28) Ten, kdo ví, že ač k smrti vysílen, může padnout v adoraci a říci: „Pro dnešek již stačí, Pane,“ a kapitulovat před Otcem; ví také, že se nehroučí, ale obnovuje, protože Pán, který pomazal olejem radosti věřící Boží lid, pomaže i jeho: „Dá věnec místo popela, olej radosti místo smutku, šat jásotu místo malomyslnosti.“ (Iz 61,3)

Mějme na paměti, že klíč ke kněžské plodnosti spočívá v tom, jak odpočíváme, a v tom, jak vnímáme, že Pán nakládá s naší únavou. Jak těžké je naučit se odpočívat! Je tu ve hře naše důvěra a vědomí toho, že i my jsme ovce a potřebujeme pastýře, který by nám pomohl. Může nám v tom pomoci pár otázek.

Umím odpočívat přijímáním lásky, nezištnosti a veškerých sympatií, které mi prokazuje věřící Boží lid? Anebo po pastorační práci hledám rafinovanější

odpočinek, ne takový, jaký mají chudí, ale takový, jaký nabízí konzumní společnost? Je mi Duch Svatý opravdu „milým zotavením“, anebo pouze Tím, kdo mi dává práci? Umím požádat o pomoc nějakého moudrého kněze? Umím si odpočinout od sebe samého, od svých vlastních požadavků, od svého sebezalíbení, od své sebevztažnosti? Umím konverzovat s Ježíšem, Otcem, s Pannou Marií a svatým Josefem, se svými svatými přímluvci a ochránci, abych spočinul v jejich požadavcích, které netlačí a netíží, a v jejich zalíbení, protože oni se zajímají jen o větší slávu Boží? Umím si odpočinout pod Pánovou ochranou od svých nepřátel? Argumentuji a chodím od sebe k sobě, přemítaje dokola o své sebeobraně, anebo se svěřuji Duchu Svatému, který mne pokaždé zvláště učí tomu, co říci? Znepokojuji se a starám se přespříliš, anebo jako Pavel docházím odpočinku: „Vím, komu jsem uvěřil“ (2Tím 1,12)?

Revidujme chvíli a krátce kněžské závazky, které podává dnešní liturgie: nést chudým radostnou zvěst, vyhlašovat zajatým propuštění a slepým navrácením zraku, propouštět zdeptané na svobodu a vyhlašovat milostivé léto Páně. Izaiáš mluví také o obvazování těch, jimž puká srdce, a potěšování všech soužených.

To nejsou úkoly snadné, nejsou to vnějškové úkoly, jako například manuální činnost: stavba nového farního sálu nebo příprava fotbalového hřiště pro mládež z oratoře...; závazky, o kterých mluví Ježíš, v sobě zahrnují naši schopnost soucitu, jsou to závazky, ve kterých je naše srdce pohnuto a dojata. Radujeme se spolu se snoubenci, kteří se berou; smějeme se s dítětem, které nesou ke křtu; provázíme mladé, kteří se připravují na manželství a na rodinu; cítíme bolest s těmi, kdo na nemocničním lůžku přijímají pomazání; pláčeme s těmi, kdo pohřbívají svého drahého... Je tolik emocí, tolik sympatií, které máme-li otevřené srdce, působí pastýřovu srdci únavu. Pro nás kněze nejsou příběhy našeho lidu zpravodajstvím. My svoje lidi známe, můžeme uhádnout, co jim leží na srdci, i to naše je v soucitu s nimi rozcupováno a roztrháno na tisíc kousků, je dojata, a dokonce se zdá, že jej lid pojídá: vezměte a jezte. To jsou slova, která si Ježíšův kněz neustále šeptá, když se stará o svůj věřící lid: vezměte a jezte, vezměte a pijte... A tak se náš kněžský život rozdává službou a blízkostí věřícímu Božímu lidu. To vždycky a neustále unavuje.

Chtěl bych se nyní s vámi podělit o několik způsobů únavy, o nichž jsem rozjímal. Existuje únava, kterou můžeme nazvat „únavou ze zástupů, únavou z lidu“. Pro Pána i pro nás – jak říká evangelium – je to vysílení, ale je to dobrá únava, plná užitku a radosti. Lid, který jej následoval, rodiny, které mu přinášely svoje děti, aby jim požehnal, ti, kteří byli uzdraveni, kteří přicházeli se svými přáteli, mladí, které onen rabín nadchnul... neponechávali ani čas k jídlu. Pána však neomrzelo s lidmi přebývat. Naopak: připadalo mu, že mu dodávají sílu (srv. *Evangelii gaudium*, 11). Tato únava uprostřed naší činnosti je zpravidla milost, kterou má každý z nás kněží na dosah (srv. *Evangelii gaudium*, 279). Jak je to krásné: lid má rád svoje pastýře, touží po nich a potřebuje je! Věřící lid nás nenechává bez přímého závazku, pokud se někdo neschová na úřadě anebo nejezdí po městě vozem se zatemněnými skly. Taková únava je dobrá a zdravá. Je to únava kněze, který je cítit ovcemi, ale usmívá se jako tatínek, který hledí na své děti a vnuky. Nemá co do činění s těmi, kteří se vyznají v drahých voňavkách a prohlížejí si tě zdálky a z výšky (srov. *Evangelii*

gaudium, 97). Jsme přátelé Ženicha a v tom je naše radost. Pokud Ježíš pase stádce mezi námi, nemůžeme být pastýři s kyselou tváří, zbědovaní, a už vůbec ne, což je nejhorší, pastýři znuděnými. Pach ovcí a úsměv otců... Unavení, ale s radostí toho, kdo slyší svého Pána, jak říká: „Pojďte požehnaní mého Otce.“ (*Mt 25,34*)

Existuje také jiná únava, kterou můžeme nazvat „únavou z nepřátel“. Démon a jeho stoupenci nespí a vzhledem k tomu, že jejich uši nesnášejí Boží Slovo, neúnavně pracují, aby jej umlčeli anebo zmátli. Tady je únava z obrany před nimi nejvíce svízelnou. Jde nejenom o to prokazovat dobro s veškerou námahou, kterou to obnáší, ale je zapotřebí bránit před zlem stádce i sebe (srv. *Evangelii gaudium*, 83). Zlý je úskočnější než my a je schopný zdemolovat v jediném okamžiku to, co jsme trpělivě budovali dlouhý čas. Tady je třeba prosit o milost učít se neutralizovat zlo – to je důležitý zvyk, učít se neutralizovat zlo – nevytrhávat koukol, nenamlouvat si, že musíme jako nadlidé bránit to, co má bránit jedině Pán. To všechno pomáhá k tomu, abychom nenechávali klesnout paže pod tíží špatnosti, před výsměchem ničemníků. Pánovo slovo pro tyto situace zní: „Budte dobré myslí. Já jsem přemohl svět!“ (*Jan 16,33*) Toto slovo nám dodává sílu!

A nakonec, skutečně nakonec, aby vás tato homilie neunavila, je tady „únava z nás samotných“ (srv. *Evangelii gaudium*, 277) Ta je asi nejvíce nebezpečná. První dvě totiž vyplývají z toho, že jsme vydáni všanc, vycházíme ze sebe, abychom pomazávali a namáhali se (jsme těmi, kdo se starají). Tato únava se však více vztahuje sama k sobě. Je to zklamání ze sebe, ale není nahlíženo zpřímá s poklidnou radostí toho, kdo zjišťuje, že je hříšník a potřebuje odpuštění. Takový prosí o pomoc a ubírá se dál. Jde o únavu, která skýtá „ochotu i neochotu“ vložit se do všeho, ale pak si stýská po česneku a cibuli v Egyptě; je to zahrávání si s klamnou představou být něčím jiným. Tuto únavu rád nazývám „koketování s duchovním zesvětštěním“. Jsme-li o samotě, povšimneme si, že mnohé životní sektory jsou prostoupeny tímto zesvětštěním a máme dojem, že jej nemůže očistit žádné obmytí. Tady může jít o špatnou únavu. Slova z Apokalypsy nám ukazují příčinu této únavy: „Máš trpělivost a vydržel jsi mnoho pro mé jméno a neochabl jsi. Ale mám proti tobě, že jsi upustil od své první lásky.“ (*Žj 2,3-4*) Jedině láska dává odpočinek. Co není milováno, unavuje špatně a dlouhodobě unavuje ze všeho nejhuře.

Nejhlubší a nejvíce tajemný obraz toho, jak Pán zachází s naší pastorační únavou, ukazuje scéna mytí nohou: „A protože miloval svoje, projevil jim lásku až do krajnosti.“ (*Jan 13,1*). Rád tuto scénu kontempluji jako omývané následování. Pán očišťuje samotné následování. „Zaplétá se“ s námi (*Evangelii gaudium*, 24), bere na sebe očistu z každé poskvrny, světského a mazlavého smogu, který na nás ulpěl během cesty, po které jsme šli v jeho jménu.

Víme, že na nohách lze vidět, jak je na tom celé tělo. Ve způsobu, jak následujeme Pána, se vyjevuje, jak je na tom naše srdce. Boláky na nohou, vykloubeniny a únava jsou znamením toho, jak jsme jej následovali, jakými cestami jsme se ubírali při hledání jeho ztracených ovcí ve snaze vést stádce na svěží pastviny a ke klidným vodám (*Evangelii gaudium*, 270). Pán nás omývá a očišťuje ze všeho toho, co se nakupilo na našich nohou při jeho následování. To je posvátné. Nedovolí, aby skvrny zůstaly. Jako válečná zranění je líbá a smývá tak pracovní špínu.

Následování Ježíše je omyto samotným Pánem, abychom se cítili oprávněni být „radostní“, „plní“, „beze strachu a viny“, a tak abychom měli odvahu vykročit a jít „až na konec země, na všechny periferie“ a nést tuto dobrou zvěst těm nejopuštěnějším s vědomím, že „On je s námi po všechny dny, až do skonání světa“. A prosím, žádejme o milost učit se únavě, avšak dobré únavě!

(Homilie papeže Františka při mši se svěcením olejů, 2.4.2015)

Velký pátek

Křížová cesta

Ukřížovaný a vítězný Ježíši, tvá křížová cesta zahrnuje celý tvůj život, vyjevuje tvou poslušnost k Otcově vůli, uskutečňuje tvou nekonečnou lásku k nám, hříšníkům, je důkazem tvého poslání a definitivním dokonáním zjevení a dějin spásy. Tíha tvého kříže nás osvobozuje od našich břemen. Při pohledu na tvou poslušnost Otcovy vůle si všímáme své vzpoury a neposlušnosti. V tobě, jehož vlastní lidé prodali, zradili a ukřížovali, spatřujeme svou každodenní zradu a obvyklou nevěrnost. Ve tvé nevinnosti, neposkvrněný Beránku, pohlížíme na svou vinu. Ve tvé zpolíčkované, poplivané a znetvořené tváři vidíme hrubost svých hříchů. V krutosti tvého umučení zříme krutost svého srdce a svých činů. Ve tvém pocitu opuštěnosti pohlížíme na všechny lidi, které opustily rodiny a společnost, kterým se nedostává pozornosti a solidarity. Ve tvém obětovaném, potřhaném a trýzněném těle spatřujeme těla svých bratří, která jsou opuštěna podél ulic, zohyžděná naší nedbalostí a lhostejností. Ve tvé žízni, Pane, vnímáme žízeň tvého milosrdného Otce, který v tobě toužil obejmout celé lidstvo, odpustit mu a spasit je. V tobě, Božská lásko, spatřujeme své bratry, kteří jsou ještě dnes pronásledováni, popravováni a křížováni pro svou víru v tebe, a to před našima očima a často za našeho spoluvinného mlčení.

Vtiskni, Pane, do našich srdcí víru, naději, lásku a bolest nad našimi hříchy. Ved' nás k pokání za naše hříchy, které tě přibily na kříž. Přiveď nás k tomu, abychom své obrácení, pronášené slovy, proměnili v konverzi života a skutků. Ved' nás k tomu, abychom v sobě uchovávali živou vzpomínku na tvou zuboženou tvář, a tak nikdy nezapomínali na nesmírnou cenu, kterou jsi zaplatil za naše vysvobození. Ukřížovaný Ježíši, posilni v nás víru, aby se nehroutila před pokušením. Obnov v nás naději, aby se nevytrácela, když se vydáváme za světskými svody. Opatruj v nás lásku, aby se nedávala klamat zkažeností a zesvětštěním. Nauč nás, že kříž je cestou ke vzkříšení. Nauč nás, že Velký pátek je cestou k velikonočnímu světlu. Nauč nás, že Bůh nikdy nezapomíná na žádné ze svých dětí a že jej nikdy neunaví odpouštět a objímat nás v jeho nekonečném milosrdenství. Nauč nás však také, aby nás neunavovalo prosit o odpuštění a věřit v Otcovo bezmezné milosrdenství.

Duše Kristova, posvět mě.
Tělo Kristovo, zachraň mě.
Krví Kristova, napoj mě.
Vodo z boku Kristova, obmyj mě.
Umučení Kristovo, posilni mě.
Dobrý Ježíši, vyslyš mě.

Ve svých ranách ukryj mě.
Nedopust', abych se odloučil od tebe.
Před zlým nepřítelem ochraň mě.
V hodině mé smrti zavolej mě.
A dej, ať přijdu k tobě,
abych tě s tvými svatými chválil navěky.
Amen. “

(Promluva po křížové cestě v Koloseu, 3.4.2015)

Bílá sobota

Ze smrti do života lze přejít vstupem do tajemství

Tato noc je nocí bdění. Hospodin nespí, Strážce svého lidu bdí (srv. *Žl* 121,4), aby jej vyvedl z otroctví a otevřel mu cestu svobody. Pán bdí a mocí svojí lásky umožňuje lidu přejít Rudým mořem a Ježíši umožňuje projít propastí smrti a pekla.

Tato noc byla pro učedníky a učednice nocí bdění. Nocí bolesti a strachu. Muži zůstali zavřeni ve Večeřadle. Avšak ženy se na úsvitu prvního dne po sobotě vydaly ke hrobu pomazat Ježíšovo tělo. Jejich srdce bylo plné dojetí a říkaly si: „Jak se dostaneme dovnitř? Kdo nám odvalí kámen?“ A hle, první znamení Události: velký kámen byl již odvalen, a hrobka otevřena! „Vešly do hrobky a uviděly tam na pravé straně sedět mladého muže oděného bílým rouchem...“ (*Mk* 16,5) Ženy byly první, kdo spatřily toto velké znamení, tedy prázdný hrob, a jako první vstoupily...

„Vešly do hrobky.“ Prospěje nám, budeme-li v tomto nočním bdění přemýšlet o zkušenosti Ježíšových učednic, která oslovuje také dnes. Vlastně proto jsme tady, totiž abychom vstoupili, vstoupili do Tajemství, které Bůh naplnil bdící láskou. Nelze prožít Paschu, aniž bychom vstoupili do tajemství. Nejde o intelektuální fakt, nejde jenom o poznání, čtení... Je to mnohem víc, mnohem víc! „Vstup do tajemství“ znamená schopnost úžasu a kontempace, schopnost slyšet mlčení a cítit šum jemného vánku, kterým k nám promlouvá Bůh (srv. *1Krá*l 19,12).

Vstup do tajemství vyžaduje, abychom neměli strach ze skutečnosti, neuzavírali se do sebe, neutíkali před tím, co nechápeme, nezavírali oči před problémy, nepopírali a nevyklučovali otázky... Vstoupit do tajemství znamená překročit vlastní pohodlné jistoty, jít za lenost a lhostejnost, které nás brzdí, vydat se hledat pravdu, krásu a lásku, hledat nesamozřejmý smysl, neotřepanou odpověď na otázky, které uvádějí do úzkých naši víru, naši věrnost i náš rozum.

Ke vstupu do tajemství je zapotřebí pokory, pokory snížit se, sestoupit z piedestalu našeho tolik domýšlivého já, naší nadutosti; pokory revidovat sami sebe a uznat, čím skutečně jsme: stvořenými bytostmi, které mají svoje klady i zápory, hříšníky, kteří potřebují odpuštění. Ke vstupu do tajemství je zapotřebí tohoto snížení do bezmoci a zbavení se idolů, je zapotřebí adorace. Bez klanění nelze vstoupit do tajemství.

Toto všechno nás učí ženy-učednice Ježíšovy. Ty spolu s Marií onu noc bděly. A ona, Panenská Matka, jim pomohla neztratit víru a naději. Proto nezůstaly vězet ve strachu a bolesti, ale za ranního rozbřesku vyšly ven se svými balzámy a srdcem pomazaným láskou. Vyšly, našly prázdný hrob a vstoupily. Bděly, vyšly a vstoupily do tajemství. Učme se od nich bdít s Bohem a s Marií, naší Matkou, abychom vstoupili do Tajemství, které nám umožňuje přecházet ze smrti do života.

(Homilie papeže Františka na Velikonoční vigílii, 4.4.2015)

Neděle Vzkříšení

Naděje neklame

Ježíš Kristus vstal z mrtvých!

Nenávist byla přemožena láskou, smrt životem a temnoty byly vypuzeny světlem! Ježíš Kristus se z lásky k nám zřekl své božské slávy, zbavil se sebe sama, vzal na sebe přirozenost služebníka a ponížil se až k smrti a to k smrti na kříži. Proto jej Bůh povýšil a učinil jej Pánem veškerenstva. Ježíš je Pán!

Ježíš svou smrtí a vzkříšením všem ukazuje cestu života a štěstí. Touto cestou je pokora, která s sebou nese ponížení. Tato cesta vede ke slávě. Jedině ten, kdo se poníží, může se vydat „vzhůru“, k Bohu (srv. *Kol 3,1-4*). Pyšný hledí „shora dolů“, pokorný „zdola nahoru“.

Onoho velikonočního rána se Petr a Jan, upozorněni ženami, rozběhli ke hrobu a našli jej otevřený a prázdný. Přistoupili a „naklonili se“, aby vstoupili do hrobu. Ke vstupu do tajemství je třeba se „naklonit“, snížit. Pouze ten, kdo se sníží, porozumí Ježíšovu oslavení a může jej následovat jeho cestou.

Svět se za každou cenu snaží vnucovat, konkurovat a zjednávat si vážnost. Ale křesťané jsou skrze milost zabitého a zmrtvýchvstalého Krista zárodkem jiného lidstva, ve kterém se snažíme sloužit druhým, nebýt zpupní, ale úslužní a ohleduplní. To není slabost, nýbrž opravdová síla! Kdo v sobě má tuto Boží sílu, jeho lásku a jeho spravedlnost, nemá zapotřebí uchýlovat se k násilí, ale mluví a jedná silou pravdy, krásy a lásky.

Zmrtvýchvstalého Pána dnes prosíme o milost, abychom neupadli do pýchy, která živí násilí a války, ale abychom měli pokornou odvahu k odpuštění a pokoji. Vítězného Ježíše prosíme, aby ulehčil v utrpení mnoha našim bratřím, kteří jsou pronásledováni pro jeho jméno, jakož i všem těm, kdo nespravedlivě trpí následkem konfliktů a trvajících násilí. A je jich mnoho!

Ať ke všem dolehne útěšný a hojivý hlas Pána Ježíše: „Pokoj vám!“ (*Lk 24,36*). „Nemějte strach, vstal jsem z mrtvých a jsem stále s vámi!“ (srv. *Římský misál*, vstupní antifona ze Zmrtvýchvstání Páně).

(Velikonoční poselství papeže Františka *Urbi et Orbi*, 5.4.2015)

2. neděle velikonoční

Svět se mění obrácením našeho srdce

Svatý Jan, který byl spolu s ostatními učedníky ve večeradle večer prvního dne po sobotě, sděluje, že Ježíš stanul mezi nimi a řekl: „Pokoj vám.“ (*Jan 20,19–20*) a ukázal jim svoje rány. Tak poznali, že nejde o přízrak, ale že je to právě On, Pán, a zaradovali se. Osm dní nato Ježíš přišel do večeradla znovu a ukázal rány Tomášovi, aby se jich dotknul, jak žádal, a mohl tak uvěřit a stát se také svědkem Zmrtvýchvstání.

Také nám dnes, tuto neděli, kterou svatý Jan Pavel II. nazval nedělí Božího Milosrdenství, ukazuje Pán svoje rány skrze evangelium. Jsou to rány milosrdenství. Opravdu: Ježíšovy rány jsou ranami milosrdenství. Jeho ranami jsme uzdraveni. Ježíš nás vybízí, abychom pohlédli na tyto rány. Jako Tomáše nás vybízí, abychom se jich dotkli a uzdravili svoji nevíru. A především nás vybízí, abychom vstoupili do tajemství těchto ran, které jsou tajemstvím jeho milosrdné lásky.

Skrze ně jako zářící šterbinou můžeme spatřit veškeré tajemství Krista a Boha, jeho Umučení, jeho pozemský život plný soucitu s nejmenšími a s nemocnými, jeho vtělení v Mariině lůně. A můžeme projít zpět celé dějiny spásy: proroctví – zejména o služebníkovi Jahveho, Žalmy, Zákon a Smlouvu, až k vysvobození z Egypta, k prvním Velikonocům a krvi obětovaných beránků, k patriarchům, až k Abrahamovi a potom nocí času k Ábelovi a jeho krvi, která křičí ze země. Toto všechno můžeme vidět skrze rány Ukřižovaného a Zmrtvýchvstalého Ježíše, a jako Maria v Magnificatu můžeme poznat, že „jeho milosrdenství trvá od pokolení do pokolení“. (*Lk 1,50*)

Tragickými událostmi lidských dějin jsme někdy zdrceni a ptáme se: proč? Lidská zloba může ve světě otevřít propast, obrovská prázdnota zbavená lásky, zbavená dobra, zbavená života. Tehdy se ptáme: jak zaplnit tuto propast? My to nedokážeme. Jedině Bůh může zaplnit tuto prázdnotu, kterou zlo vytváří v našich srdcích a v našich dějinách. Ježíš, učiněný člověk zabitý na kříži, zaplňuje propast hříchu hlubinou svého milosrdenství.

Svatý Bernard se ve svém komentáři k Písni Písni (Promluva 61, 3–5, *Opera omnia 2,150–151*) zastavuje právě nad tajemstvím Pánových ran a užívá silné a smělé výrazy, jejichž připomenutí nám dnes může přinést užitek. Říká, že „tělesnými ranami se projevuje tajemná Kristova láska, vyjevuje se obrovské tajemství lásky a ukazují se útroby milosrdenství našeho Boha“.

Bratři a sestry, toto je cesta, kterou nám Bůh otevřel, abychom konečně vyšli z otroctví zla a smrti a vstoupili do země života a pokoje. Touto Cestou je On, Ukřižovaný a Zmrtvýchvstalý Ježíš, a jsou to zvláště jeho rány plné milosrdenství.

Svatí nás učí, že svět se mění obrácením našeho srdce, k čemuž dochází díky Božímu milosrdenství. Proto se jak před svými hříchy, tak před velkými tragédiemi světa, „moje svědomí chvěje, ale nebude jimi otřeseno, protože budu pamatovat na Pánovy rány. Byl totiž proboden pro naše nepravosti (Iz 53,5).“ Co je tak smrtelné, aby nemohlo být rozvázáno Kristovou smrtí?“

S pohledem upřeným na rány Zmrtvýchvstalého Ježíše můžeme zpívat spolu s církví: „Jeho milosrdenství trvá navěky“ (Žl 117,2); jeho milosrdenství je věčné. S těmito slovy vtištěnými v srdci jdeme stezkami dějin ruku v ruce našeho Pána a Spasitele, který je naším životem a naší nadějí.

(Homilie papeže Františka v neděli Božího milosrdenství, 12.4.2015)

3. neděle velikonoční

Křesťansky svědčit znamená vydávat se všanc

V biblických čteních dnešní liturgie zní dvakrát slovo „svědkové“. Poprvé z úst Petra, který po uzdravení chromého u brány jeruzalémského chrámu zvolá: „Původce života jste dali zabít, ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých a my jsme toho svědky.“ (Sk 3,15) Podruhé z úst vzkříšeného Ježíše, který večer na Velikonoce otevřel mysl učedníků pro tajemství svojí smrti a svého vzkříšení a řekl jim: „Vy jste toho svědky.“ (Lk 24,48) Apoštolové, kteří viděli na vlastní oči vzkříšeného Krista, nemohli o svojí mimořádné zkušenosti mlčet. Ukázal se jim, aby pravda o jeho vzkříšení dosáhla ke všem prostřednictvím jejich svědectví. A církev má v tomto poslání pokračovat; každý pokřtěný je povolán dosvědčovat slovy, skutky a životem, že Ježíš vstal z mrtvých, žije a je přítomen mezi námi. Všichni jsme povoláni dosvědčovat, že Ježíš je živý.

Můžeme se zeptat: kdo je to svědek? To je ten, kdo viděl, pamatuje a vypráví. *Vidět, pamatovat a vyprávět* – tato tři slovesa určují jeho identitu a poslání. Svědek je někdo, kdo viděl nějakou skutečnost objektivně, ale nikoli nezáúčastněně; uviděl nějakou událost a nechal se jí strhnout. A proto si pamatuje. Nejenom tím, že dovede přesně rekonstruovat fakta, která se stala, ale také tím, že k němu tato fakta promlouvají a chápe jejich hluboký smysl. Potom svědek vypráví; nikoli chladně a odtažitě, ale jako někdo, komu se od toho dne změnil život a vydává se všanc. Svědek je tím, kdo změnil svůj život.

Obsahem křesťanského svědectví není teorie, ideologie či složitý systém předpisů a zákazů anebo nějaký moralismus, nýbrž spásonosné poselství, konkrétní událost, ba přímo Osoba, kterou je vzkříšený Kristus, živý a jediný Spasitel všech. Mohou jej dosvědčovat ti, kdo s ním mají osobní zkušenost v modlitbě a v církvi prostřednictvím putování, které má svůj základ ve křtu, svoji potravu v eucharistii, svou pečeť v biřmování a svoji neustálou konverzi ve svátosti pokání. Díky tomuto putování ustavičně vedenému Božím Slovem se může každý křesťan stát svědkem vzkříšeného Ježíše. A jeho svědectví je tím věrohodnější, čím více vyzařuje ze způsobu života, který je evangelní, radostný, odvážný, mírný, mírumilovný a milosrdný. Pokud se však křesťan nechá unést pohodlností, samolibostí a egoismem, pokud se stává hluchým a slepým k tolika bratřím, kteří se ptají na „vzkříšení“, jak může komunikovat živého Ježíše, jak může komunikovat osvobozující moc živého Ježíše a jeho nekonečný jemnocit?

Kéž nás Maria, naše Matka podpoří svojí přímluvou, abychom se mohli stát i se svými omezeními, ale s milostí víry svědky vzkříšeného Pána a přinášet lidem, které potkáme, velikonoční dary radosti a pokoje.

(Promluva před modlitbou Regina Caeli, 19.4.2015)

4. neděle velikonoční

Proč se Ježíš označil za Dobrého pastýře

Tato čtvrtá neděle velikonoční zvaná neděle Dobrého pastýře nás každoročně vybízí, abychom znovu a se stále novým úžasem objevovali tuto definici, kterou dal Ježíš sám o sobě, a interpretovali ji ve světle jeho umučení, smrti a vzkříšení. „Dobry pastyr davá za ovce svuj život.“ (Jan 10,11) Tato slova se plně uskutečnila, když Kristus svobodně splnil Otcovu vůli a obětoval se na Kříži. Pak se stává naprosto zřejmým, proč je „dobrym pastyrem“: davá svuj život. Daroval svuj život v obet za nas vsechny: za tebe, za mne, za vsechny. Proto je Dobrym pastyrem!

Kristus je pravý pastyr, který je nejvznešenějším vzorem lásky ke stádcí. Svobodně disponuje vlastním životem, nemůže mu ho nikdo vzít (Jan 10,18), nýbrž sám jej davá za ovce (Jan 10,17). V otevřeném protikladu k falešným pastyřům se Ježíš prezentuje jako pravý a jediný pastyr lidu. Špatný pastyr myslí na sebe a ovce využívá; dobrý pastyr myslí na ovce a daruje sebe samého. Na rozdíl od těch, kdo jsou najati za mzdu, Kristus je pečlivým pastyrem, který se účastní života svého stádce, nemá jiný zájem a nemá jinou ambici než vést, živit a chránit svoje ovce. A to všechno za tu nejvyšší cenu, kterou je obětování vlastního života.

V postavě Dobrého pastýře Ježíše spatřujeme Prozřetelnost Boha, jeho otcovskou péči o každého z nás. Nikdy nás nenechává samotné! Důsledkem takového patření na dobrého a pravého pastýře Ježíše je pohnuté zvolání, které podává druhé čtení dnešní liturgie: „Hledte, jak velikou lásku nám Otec projevil...“ (1Jan 3,1) Vskutku, je to zaskakující a tajemná láska, protože tím, že nám Otec dal Ježíše jako pastýře, který za nás davá život, dal nám všechno to největší a nejcenější, co nám mohl dát! Je to nejvznešenější a nejryzejší láska, protože není motivována žádnou nezbytností, žádným kalkulem ani žádným zistným přáním. Tváří v tvář takové Boží lásce zakoušíme nezměrnou radost a otevíráme se vděčnosti za to, čeho se nám zdarma dostalo.

Rozjímat a děkovat však nestačí. Je třeba Dobrého pastýře následovat. Týká se to zvláště těch, kdo mají v církvi poslání řídit – kněží, biskupů, papežů – a kteří jsou povoláni osvojit si nikoli mentalitu manažerů, nýbrž služebníků a napodobovat Ježíše, který se zřekl sebe sama a spasil nás svým milosrdenstvím.

Kéž nejsvětější Maria vyprosí mně, biskupům a kněžím celého světa milost sloužit svatému Božímu lidu radostným hlásáním evangelia, procítěným slavením svátostí a trpělivým a mírným pastoračním vedením.

(Promluva před modlitbou Regina Caeli, 26.4.2015)

5. neděle velikonoční

Nový způsob sjednocení s Ježíšem

Dnešní evangelium představuje Ježíše během Poslední večeře, ve chvíli, kdy ví, že jeho smrt se blíží. Přišla jeho hodina. Naposledy je se svými učedníky, a chce tedy dobře vtisknout do jejich mysli jednu zásadní pravdu: i když už nebude fyzicky mezi nimi, mohou s ním zůstat sjednoceni novým způsobem, a přinášet tak hojné plody. Všichni můžeme být sjednoceni s Ježíšem novým způsobem. A v čem tento nový způsob spočívá? Kdyby někdo ztratil toto spojení s ním, toto společenství s ním, stal by se pro komunitu neplodným, ba škodlivým. V čem tedy spočívá tento nový způsob? K jeho vyjádření Ježíš používá obraz vinného kmene a ratolestí a říká: „Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti.“ (*Jan 15,4–5*) Tímto přirovnáním nás Ježíš učí, jak zůstat v něm a jak máme být spojeni s ním, třebaže už není přítomen fyzicky.

Ježíš je vinný kmen a skrze něho – jako míza ve stromu – přichází k ratolestem samotná Boží láska, Duch Svatý. Ano, my jsme ratolesti a tímto podobenstvím nám Ježíš umožňuje chápat, jak důležité je zůstat ve spojení s ním. Ratolesti nejsou soběstačné, ale jsou naprosto závislé na vinném kmeni, ve kterém je zdroj jejich života. Tak je tomu s námi křesťany. Křtem jsme naroubováni na Krista, dostali jsme od něho dar nového života a můžeme zůstat v životodárném společenství s Kristem. Je třeba, abychom zůstávali věrni křtu a rostli v přátelství s Pánem pomocí modlitby, každodenní modlitby, nasloucháním a chápáním jeho Slova, čtením evangelia, účastí na svátostech, zejména na eucharistii a smíření.

Je-li někdo důvěrně spojen s Ježíšem, požívá darů Ducha Svatého, kterými jsou – jak nám říká svatý Pavel – „láska, radost, pokoj, shovívavost, vlídnost, dobrota, věrnost, tichost a zdrženlivost“. (*Gal 5,22*) To jsou plody, které přicházejí, pokud zůstaváme sjednoceni s Ježíšem. Takto sjednocený člověk potom přináší mnoho užitku bližnímu i společnosti a je křesťanem. Z těchto příznaků lze totiž poznat, zda je někdo opravdovým křesťanem, podobně jako se podle plodů pozná strom. Plody tohoto hlubokého spojení s Ježíšem jsou podivuhodné: celá naše osoba je přetvořena milostí Ducha: duše, inteligence, vůle, city a také tělo, protože jsme spojením ducha i těla. Dostává se nám tak nového způsobu bytí, Kristův život se stává naším životem. Můžeme myslet jako On, jednat jako On, vidět svět i věci Ježíšovýmá očima a v důsledku toho můžeme mít rádi svoje bratry, počínaje těmi nejvíce chudými a trpícími jako to činil On, mít je rádi svým srdcem a přinášet světu plody dobroty, lásky a pokoje.

Každý z nás je ratolestí tohoto jediného kmene a všichni společně jsme povoláni nést plody této stejné příslušnosti ke Kristu a církvi. Svěřme se přímluvě Panny Marie, abychom mohli být živými ratolestmi v církvi a důsledně dosvědčovat svoji

víru – důslednost života a smýšlení, života a víry – vědomi si toho, že všichni – každý podle svého povolání – máme účast na jediném spásonosném poslání Krista.
(Promluva před modlitbou Regina Caeli, 3.5.2015)

6. neděle velikonoční

Láska osvobozená od egoismu dává radost

Dnešní evangelium – z 15. kapitoly Jana – nás uvádí do večěradla a podává nám Ježíšovo nové přikázání, které říká: „Toto je mé přikázání: milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás.“ (*Jan 15,12*) S myšlenkou na blížící se oběť na kříži potom dodává: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život.“ (*Jan 15,13–14*) Tato slova pronesená během poslední večeře shrnují veškeré Ježíšovo poselství, ba dokonce zahrnují všechno, co Ježíš učinil: dal život za své přátele. Za přátele, kteří nechápali a v klíčovém momentě jej opustili, zradili a zapřeli. Tím je řečeno, že Ježíš nás miluje, třebaže si jeho lásku nezasluhujeme. Takto nás miluje Ježíš.

Tímto způsobem nám Ježíš ukazuje cestu, po které jej máme následovat, cestu lásky. Jeho přikázání není pouhý předpis, který zůstává vždycky něčím abstraktním či vnějškovým vzhledem k životu. Kristovo přikázání je nové, protože On jej jako první uskutečnil, ztělesnil. Zákon lásky je tak vepsán jednou provždy do srdce člověka (srv. *Jer 31,33*). Jak byl vepsán? Ohněm Ducha Svatého. A s tímtež Duchem, kterého nám Ježíš dává, se můžeme ubírat touto cestou také my!

Je to konkrétní cesta, která nás vede, abychom vycházeli ze sebe vstříc druhým. Ježíš nám ukázal, že Boží láska se uskutečňuje láskou k bližnímu. Obě vedou společně. Stránky evangelia překypují touto láskou: dospělé i děti, učené i nevědomé, bohaté i chudé, spravedlivé i hříšníky – všechny přijal Kristus do svého srdce.

Tato Pánova slova nás tedy nabádají, abychom se vzájemně milovali, i když si ne vždy rozumíme a ne vždycky se shodujeme. Právě tam je však vidět křesťanská láska. Láska, která se projevuje i při rozdílnosti názorů a charakterů, protože je větší než tyto rozdíly. Takové lásce nás učí Ježíš. Je to nová láska, protože je obnovena Ježíšem a jeho Duchem. Je to láska vykoupená, osvobozená od egoismu. Tato láska obdarovává naše srdce radostí, jak říká Ježíš: „To jsem k vám mluvil, aby moje radost byla ve vás a aby se vaše radost naplnila.“ (*Jan 15,11*) Je to právě Kristova láska, kterou Duch Svatý vlévá do našich srdcí a která koná každý den divy v církvi i ve světě. Existuje mnoho malých i velkých skutků poslušných Pánovu přikázání: „Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás.“ (*Jan 15,12*) Malé každodenní skutky přiblížení se starému člověku, dítěti, osamocenému nebo strádajícímu člověku, bezdomovci, nezaměstnanému, uprchlíkovi.. Mocí tohoto Kristova slova se může každý z nás stát bližním svému bratřovi a svojí sestře, které potkává. V těchto skutcích blízkosti a přízně se projevuje láska, které nás učí Kristus.

(Promluva před modlitbou Regina Caeli, 10.5.2015)

7. neděle velikonoční

Jak dosvědčuji vzkříšeného Krista?

Skutky apoštolů nám představují rodící se církve ve chvíli, kdy volí toho, kterého povolal Bůh, aby zaujal Jidášovo místo ve sboru apoštolů. Nejde o přijetí nějaké hodnosti, nýbrž služby. A Matěj, na kterého volba padne, je skutečně pověřen posláním, o kterém Petr říká: „Je nutné, aby se někdo... stal spolu s námi svědkem Ježíšova zmrtvýchvstání.“ (Sk 1,21–22) Těmito slovy shrnuje, co znamená být jedním ze Dvanácti. Znamená to být svědkem Ježíšova vzkříšení. To že říká „spolu s námi“, umožňuje chápat, že poslání zvěstovat vzkříšeného Krista není individuální úkol, ale má být prožíváno komunitně, s apoštolským sborem a ve společenství. Apoštolové udělali přímou a úžasnou zkušenost Vzkříšení a jsou očitými svědky této události. Díky jejich spolehlivému svědectví mnozí uvěřili a z víry ve vzkříšeného Krista se zrodily a neustále se rodí křesťanská společenství. Také my dnes zakládáme svoji víru ve vzkříšeného Pána na svědectví apoštolů, které k nám přišlo skrze poslání církve. Naše víra se během staletí pevně pojí k jejich svědectví jako nepřetržitý řetězec, na který navazovali nejenom nástupci apoštolů, ale křesťané od pokolení do pokolení. Každý Kristův učedník je totiž podobně jako apoštolové povolán stát se svědkem Jeho vzkříšení, zejména v takovém lidském prostředí, kde je zapomenutí na Boha a zbloudění člověka nejsilnější.

Aby se toto poslání uskutečňovalo, je třeba zůstat v Kristu a v jeho lásce, jak nám to připomíná první list Janův: „Kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm.“ (1Jan 4,16) Ježíš to důrazně svým učedníkům opakoval: „Zůstaňte ve mně... zůstaňte v mé lásce.“ (Jan 15,4.9) V tom je tajemství světců: „přebývat v Kristu, sjednocení s ním jako ratolesti na vinném kmeni, aby mohli přinášet mnoho ovoce (srv. Jan 15,1–8). A tímto ovocem není nic jiného než láska. Vztah se vzkříšeným Ježíšem je jakousi „atmosférou“, ve které žije křesťan a v níž nachází sílu zůstat věrným evangeliu i uprostřed protivenství a nepochopení. Podstatným aspektem svědectví vydávaného vzkříšenému Pánu je jednota mezi námi, jeho učedníky podle obrazu toho, co se uskutečňuje mezi ním a Otcem. I dnes zazněla v evangeliu velekněžská modlitba, kterou Ježíš pronesl před svým utrpením: „aby byli jedno jako my“. (Jan 17,11) Z této věčné lásky mezi Otcem a Synem vlévané skrze Ducha Svatého do našich srdcí (srv. Řím 5,5) se dostává síly našemu poslání a našemu bratrskému společenství; z ní proudí stále znovu radost následovat Pána cestou jeho chudoby, jeho čistoty a jeho poslušnosti; a tatáž láska volá k pěstování kontemplativní modlitby.

Zůstat v Bohu a v jeho lásce, zvěstovat tak slovem i životem Ježíšovo vzkříšení, dosvědčovat jednotu mezi námi a lásku vůči všem. Jak dosvědčuji vzkříšeného Krista? To je otázka, kterou si musíme položit. Jak zůstávám v Něm? Jak přebývám v jeho lásce? Jsem schopen rozsévat v rodině, pracovním prostředí a ve své

komunitě sémě oné jednoty, kterou nám dal Kristus tím, že nám dal účast na trojičním životě?

Až půjdeme dnes domů, odnesme si s sebou radost z tohoto setkání se vzkříšeným Pánem; pěstujme v srdci závazek přebývání v Boží lásce, zůstávejme sjednoceni v něm a mezi sebou.

(Homilie papeže Františka, 17.5.2015)

Slavnost Ducha Svatého

Realita Ježíšova vítězství se stává dobrou zvěstí

„Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás... Přijměte Ducha Svatého.“ (*Jan 20,21.22*) Soslání, které nastalo večer v den Zmrtvýchvstání, se opakuje v den Letnic a je posíleno mimořádnými zevnějšími projevy. Ježíš se večer o Velikonocích ukazuje apoštolům a dechne na ně svého Ducha (srv. *Jan 20,22*); ráno o Letnicích nastává toto soslání s hukotem, jako když se přizene silný vítr a proniká do myslí a srdcí apoštolů. V důsledku toho se jim dostane takové energie, která je přiměje hlásat různými jazyky událost Kristova Zmrtvýchvstání: „Všichni byli naplněni Duchem Svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali.“ (*Sk 2,4*) Byla s nimi Maria, Ježíšova matka, první učednice, Matka rodící se církve. Svým pokojem, svým úsměvem a mateřstvím provázela radost mladé nevěsty, Ježíšovy církve.

Boží Slovo nám zvláště dnes říká, jak působí Duch v lidech a komunitách, které jsou jím naplněny, a uschopňuje vnímat Boha – být *capax Dei*, jak říkají otcové. A co působí Duch Svatý touto novou schopností, kterou nám dává: uvádí do celé pravdy (*Jan 16,13*), obnovuje tvář země (*Žl 103*) a přináší ovoce (*Gal 5,22–23*).

V evangeliu slibuje Ježíš svým učedníkům, že až se vrátí k Otci, přijde Duch Svatý, který je „uvede do celé pravdy“. (*Jan 16,13*) Nazývá jej přímo „Duchem pravdy“ a vysvětluje jim, že jeho působení bude spočívat v tom, že bude stále více přivádět k chápání toho, co On, Mesiáš, řekl a učinil, zejména svojí smrtí a zmrtvýchvstáním. Apoštolům neschopným snést skandál Umučení jejich Mistra daruje Duch nový interpretační klíč, aby je uváděl do pravdy a krásy události spásy. Tito muži, zprvu ustrašení a zablokovaní, kteří byli zavřeni ve večeřadle, aby se vyhnuli dozvukům Velkého pátku, se najednou už nebudou ostýchat být Kristovými učedníky a nebudou se chvět před lidskými tribunály. Díky Duchu Svatému, kterým jsou naplněni, porozumí „celé pravdě“, pochopí, že Ježíšova smrt není porážka, nýbrž extrémní výraz Boží lásky; Lásky, která ve Zmrtvýchvstání přemohla smrt a oslavila Ježíše jako Vítěze, Pána, Vykupitele člověka, dějin a světa. A tato realita, jejímiž svědky jsou, se stává dobrou zvěstí, kterou je třeba hlásat všem.

Duch Svatý obnovuje, vede a obnovuje tvář země. Žalm říká: „Když sešleš svého ducha...obnovuješ tvář země.“ (*Žl 103, 30*) Vyprávění Skutků apoštolů o zrodu církve významně koresponduje s tímto Žalmem, který je velkou chválou Boha Stvořitele. Duch Svatý, kterého Kristus seslal od Otce, a Duch Stvořitel, který dává život, je jeden a tentýž. Úcta ke stvoření je proto požadavkem naší víry: „zahrada“, ve které žijeme, nám byla svěřena nikoli proto, abychom ji vykořisťovali, ale opatrovali a s úctou kultivovali (srv. *Gn 2,15*). To je však možné jedině, pokud se Adam – člověk utvořený z prachu země – nechá obnovit Duchem Svatým, pokud se nechá znovu utvořit Otcem podle vzoru Krista, nového Adama. Potom ano,

obnovení Duchem můžeme žít svobodu dětí v harmonii s veškerým stvořením a v každém tvoru můžeme rozpoznat odlesk slávy Stvořitele, jak praví jiný žalm: „Hospodine, náš Pane, jak podivuhodné je tvé jméno po celé zemi!“ (Žl 8,2.10) Vede, obnovuje a obdarovává, dává ovoce.

V listě Galatanům svatý Pavel podává, jaké je toto „ovoce“, které se ukazuje v životě těch, kdo se ubírají cestou Ducha (srv. *Gal 5,22*). Na jedné straně je „tělo“ s procesím svých neřestí, které apoštol vyjmenovává a které jsou dílem egoistického člověka, který se uzavírá před působením Božího Ducha. Avšak v člověku, který do sebe vírou nechá vniknout Božího Ducha, vzkvétají božské dary, které Pavel shrnuje do devíti ctností přinášejících radost a nazývá je „ovocem Ducha“. Odtud jeho výzva v úvodu a závěru: „Žijte (jednejte) duchovně.“ (*Gal 5,16.25*)

Svět potřebuje muže a ženy, kteří se neuzavírají, ale jsou plní Ducha Svatého. Uzavřenost před Duchem Svatým je nejenom nedostatek svobody, ale také hřích. Existují mnohé způsoby, jak se uzavřít Duchu Svatému: v egoismu vlastních výhod, v rigidním právnickém formalismu – jako postoj učitelů Zákona, které Ježíš označuje za pokrytce, v křesťanském životě, který není žitý jako služba, ale jako osobní zájem apod. Svět potřebuje odvahu, naději, víru a vytrvalost Kristových učedníků. Svět potřebuje ovoce, dary Ducha Svatého, jak je vypočítává svatý Pavel: „lásku, radost, pokoj, shovívavost, vlídnost, dobrotu, věrnost, tichost a zdrženlivost“. (*Gal 5,22*) Dar Ducha Svatého byl seslán církvi v hojnosti a každému z nás, abychom mohli žít ryzí vírou a činorodou láskou, a mohli tak šířit sémě smíření a pokoje. Posílení Duchem, který vede, uvádí do pravdy, obnovuje nás a celou zemi a dává ovoce, tedy posílení Duchem a těmito mnohými dary budeme schopni nekompromisně bojovat proti hříchu, bojovat nekompromisně proti zkaženosti, která se v tomto světě den ode dne stále více šíří, a s trpělivou vytrvalostí se věnovat skutkům spravedlnosti a pokoje.

(Homilie papeže Františka při mši na Seslání Ducha Svatého, 24.5.2015)